

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Y Cynllun Rheoli Cynaliadwy

Cydweithio
â natur i sicrhau
dyfodol
cynaliadwy

Cranfa Amsacthyddol Ewrop ar
gyfer Dactyllys Gwladig
Ffurf yn Raddfa'n mewn Ardaloedd Gwladig
European Agricultural Fund for
Rural Development
Europe Investing in Rural Areas

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Cynnwys

Y Cynllun Rheoli Cynaliadwy (SMS)	3
Deddf yr Amgylchedd Cymru 2016	4
Y Polisi Adnoddau Naturiol	6
Deddf Llesiant Genedlaethau'r Dyfodol Cymry 2015	8
Canlyniadau Prosiect	9

llyw.cymru/sites/default/files/publications/2019-11/rheoli-adnoddau-naturiol-yn-gynaliadwy-canllaw.pdf

www.legislation.gov.uk

llyw.cymru/cynllun-rheoli-cynaliadwy-map-phrosiectau-ddewisir

businesswales.gov.wales/walesruralnetwork/SMSprojectsmap

businesswales.gov.wales/walesruralnetwork/cy/rhestr-prosiectau

Y Cynllun Rheoli Cynaliadwy (SMS)

Mae'r Cynllun Rheoli Cynaliadwy (SMS) yn cael ei gyflwyno gan Cymunedau Gwledig Llywodraeth Cymru – Rhaglen Datblygu Gwledig 2014–2020, sy'n cael ei hariannu gan Gronfa Amaethyddiaeth Ewrop ar gyfer Datblygu Gwledig a Llywodraeth Cymru. Mae'r cynllun hwn yn cefnogi gweithredu uniongyrchol i reoli adnoddau naturiol ledled Cymru gan gyflawni yn erbyn y dull gweithredu a'r egwyddorion sydd yn Neddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

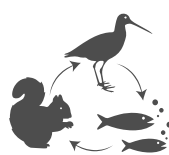
Mae'r SMS yn gofyn am gydweithio yn hytrach nag ymgeiswyr unigol i ddatblygu cynigion ar gyfer prosiectau i'w cyflwyno dros gyfnod o ddwy i dair blynedd ar y mwyaf. Diben y SMS yw cefnogi prosiectau cydweithredol ar raddfa tirwedd sy'n darparu atebion ar sail natur i wella cadernid ein hadnoddau naturiol a'n hecosystemau mewn ffordd sy'n sicrhau manteision i fusnesau fferm ac iechyd a llesiant cymunedau gwledig hefyd. Mae prosiectau SMS yn cymryd camau i wella bioamrywiaeth; gwella seilwaith gwyrdd; cynnal rheolaeth well o dir a dŵr ac, yn bwysig, hwyluso addasu i newid yn yr hinsawdd a lliniaru newid yn yr hinsawdd ar raddfa tirwedd.

Mae prosiectau cydweithredol SMS yn cynnwys perchnogion tir, ffermwyr a phorwyr sydd wedi gweld y manteision sy'n gallu deillio o gydweithio a chael eu hysbrydoli i weithio gyda dulliau newydd a thraddodiadol.

Mae prosiectau'n cynnwys partneriaethau a chydweithio ar lefel leol ac ar raddfa tirwedd sy'n cynnig atebion ar sail natur i fynd i'r afael â'r dirywiad mewn bioamrywiaeth ac i wella cadernid ein hecosystemau.

Mae galluogi cydweithredu ar y raddfa gywir (boed hynny ar raddfa safle, tirwedd dalgylch, ecosystem neu'n rhanbarthol) a'r lleoliadau cywir yn hanfodol i fynd i'r afael â phroblemau a sicrhau'r manteision mwyaf posibl.

Nod yr SMS yw bodloni Maes Ffocws 4 y Rhaglen Datblygu Gwledig: Adfer, cadw a gwella ecosystemau sy'n dibynnu ar amaethyddiaeth a choedwigaeth drwy:

Adfer a chadw bioamrywiaeth, gan gynnwys ardaloedd Natura 2000 a ffermio â gwerth natur uchel, a chyflwr tirweddau Ewropeaidd, Gwella'r rheolaeth,

O ddŵr,

A phridd a dal a storio,

Carbon mewn amaethyddiaeth a choedwigaeth.

Rhwng nawr a diwedd y cyfnod cyflawni, Mehefin 2023, rydym yn disgwyl gweld ac wedi gweld camau gweithredu yn cyfrannu at ganlyniadau clir iawn;

- **Cynnydd mewn dal a storio carbon,**
- **Cynyddu bioamrywiaeth,**
- **Rheoli perygl llifogydd trwy ddulliau naturiol yn well,**
- **Iechyd pridd ac ansawdd dŵr gwell i gyd drwy'r prosiectau rheoli dalgylch cydweithredol hyn ar raddfa tirwedd.**

Gobeithiwn hefyd weld cynnydd mewn plannu coed a'n coetiroedd presennol yn cael eu rheoli er mwyn cefnogi'r ymrwymadau i'r goedwig genedlaethol. Mae'r holl gamau gweithredu yn cyfrannu at yr angen ehangach i Addasu i'r Newid yn yr Hinsawdd ac i wella Cadernid Ecosystemau drwy reoli ein hadnoddau naturiol yn gynaliadwy.

Yn ogystal â'r canlyniadau hyn rydym yn gweld canlyniadau ar gyfer datblygu sgiliau, creu swyddi a chadw sgiliau gwledig, treftadaeth a'r Gymraeg hefyd. Mae nifer o'r prosiectau yn ystyried ac yn canolbwyntio erbyn hyn ar fanteision iechyd a llesiant y gwaith y maent yn ei wneud, gan gefnogi cydlyniant cymunedol a datblygiadau lleol a arweinir gan y gymuned.

Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016

Datblygu cynaliadwyedd: mynd i'r afael â'r argyfwng hinsawdd a'r dirywiad mewn bioamrywiaeth drwy ran 1 o Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) a'r Polisi Adnoddau Naturiol.

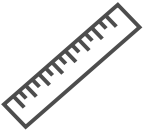
Mae Rhan 1 o Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) yn nodi 'rheoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy' – dull o reoli adnoddau naturiol ac ecosystemau Cymru er mwyn sicrhau bod y manteision y maent yn eu darparu ar gyfer ein llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol ar gael yn awr ac ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.

Rydym yn mabwysiadu'r dull hwn oherwydd

- **Mae'n arfer gorau rhyngwladol ar gyfer mynd i'r afael â'r dirywiad mewn bioamrywiaeth. Mae'n ymwneud â gweithredu ar draws y dirwedd gyfan i adeiladu ar ein rhwydwaith o safleoedd gwarchoddedig a'n rhywogaethau a warchodir. Mae'n cefnogi gweithredu ar y bygythiadau i fioamrywiaeth hefyd.**
- **Mae'n elfen allweddol yn ein hymateb i fynd i'r afael â'r risg hinsawdd, gan ategu ein hatebion technolegol. Mae ecosystemau iach a gwydn yn helpu i ddal a storio carbon ac yn chwarae rhan hanfodol mewn addasu.**
- **O'u rheoli'n gynaliadwy, gall adnoddau naturiol ac ecosystemau sicrhau amrywiaeth eang o fanteision cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol, gan gyfrannu at y nodau llesiant.**
- **Mae'n galluogi'r newid systemig, trawsnewidiol sydd ei angen i fynd i'r afael â'r argyfwng hinsawdd, y dirywiad mewn bioamrywiaeth a galluogi Cymru i ddatblygu'n gynaliadwy.**

Rheoli mewn modd ymaddasol, drwy gynllunio, monitro, adolygu a phan fo hynny'n briodol, newid gweithredoedd

Ystyried y raddfa ofodol briodol ar gyfer gweithredu

Hyrwyddo cydweithio a chydweithredu, a chyfranogi ynddynt

Gwneud trefniadau priodol i'r cyhoedd gymryd rhan yn y broses o wneud penderfyniadau

Ystyried yr holl dystiolaeth berthnasol a chasglu dystiolaeth mewn perthynas â materion y ceir ansicrwydd yn eu cylch

Ystyried manteision a gwerth cynhenid adnoddau naturiol ac ecosystemau

Ystyried effeithiau tymor byr, tymor canolig a hirdymor gweithredoedd

Cymryd camau i atal niwed arwyddocaol i ecosystemau

Ystyried cadernid ecosystemau, ac yn benodol yr agweddau a ganlyn:

- amrywiaeth rhwng ecosystemau ac oddi fewn iddynt
- y cysylltiadau rhwng ecosystemau ac oddi fewn iddynt
- graddfa ecosystemau
- cyflwr ecosystemau (gan gynnwys eu strwythur a'u gweithrediad)
- gallu ecosystemau i addasu

Y Polisi Adnoddau Naturiol

Atebion ar sail natur

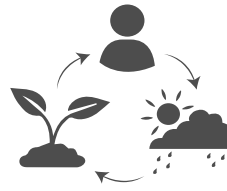
Un o flaenoriaethau'r polisi Adnoddau Naturiol yw darparu atebion ar sail natur. Mae prosiectau SMS yn darparu'r atebion ar sail natur sydd wedi'u blaenoriaethu ac yn defnyddio dull sy'n seiliedig ar leoedd i'w cyflwyno.

Mae atebion ar sail natur yn defnyddio natur a phrosesau naturiol i fynd i'r afael â'n heriau mawr:

- Yr argyfwng hinsawdd a'r dirywiad mewn bioamrywiaeth.
- Problemau iechyd y cyhoedd fel ansawdd aer a chefnogi ein hiechyd corfforol a meddyliol.
- Maent yn rhan hanfodol o'n seilwaith cenedlaethol hefyd, gan ddarparu manteision lluosog ac atebion costeffeithiol i broblemau fel llifogydd ac ansawdd a chyflenwad dŵr.
- Cefnogi adfywio, mewnfuddsoddi a chymunedau lleol bywiog.

Mae'r mathau canlynol o atebion ar sail natur wedi'u blaenoriaethu gan eu bod yn cael yr effaith fwyaf ar Gymru:

- Seilwaith gwyrdd trefol
- Rheoli llifogydd yn naturiol a dulliau gweithredu ar sail dalgylchoedd
- Adfer yr ucheldir ar gyfer amrywiaeth o fanteision
- Rhwydweithiau ecolegol cadarn a
- Rôl coedwigaeth a choetiroedd wrth ddarparu amrywiaeth o fanteision.

Cefnogi datblygiad rhwydweithiau ecolegol cryf er mwyn cynnal a gwella cadernid ecosystemau Cymru.

Cefnogi addasu a lliniaru newid yn yr hinsawdd, a rheoli risg llifogydd.

Galluogi cydweithredu ar y raddfa gywir (boed hynny ar raddfa safle, tirwedd dalgylch, ecosystem neu'n rhanbarthol).

Rheoli pridd ar gyfer dal a storio carbon, ansawdd dŵr a chynhyrchiant parhaus.

Cymunedau sydd yn y sefyllfa orau i lunio a deall blaenoriaethau a chyfleoedd lleol ac i ddod o hyd i atebion ymarferol sy'n cynnig y buddion ehangaf posibl.

Cefnogi pobl a lleoedd drwy weithredu ar sail lleoedd

Rhan allweddol o'r dull gweithredu yw nid yn unig 'beth' rydym yn ei wneud, ond sut rydym yn ei wneud. Mae'r flaenoriaeth hon yn ymwneud â manteisio ar brofiad pobl yn eu lleoedd, gweithio gyda'i gilydd i ddatblygu atebion newydd a sicrhau bod pawb yn elwa'n uniongyrchol ar ein hadnoddau naturiol.

Er enghraifft, gallai hynny fod drwy weithio gyda'n gilydd ar draws y dirwedd, yn genedlaethol neu ar lefel fwy lleol.

Bydd yn golygu gweithio'n wahanol i:

Feithrin cysylltiadau ar draws gwahanol sectorau, sefydliadau ac o fewn cymunedau fel ein bod yn cydweithio i weithredu.

Dysgu gyda'n gilydd ac oddi wrth ei gilydd.

Meddwl am y raddfa y mae angen i ni weithredu arni, a chyfuno gwaith ar draws y graddfeydd hynny.

Defnyddio dulliau newydd i ddangos a ydym yn symud i'r cyfeiriad iawn.

Prosiectau SMS yn gweithio gyda Datganiadau Ardal

Bydd datganiadau ardal Cyfoeth Naturiol Cymru yn chwarae rhan allweddol wrth ddatblygu dulliau seiliedig ar leoedd i helpu i weithredu'r blaenoriaethau a'r cyfleoedd yn y Polisi Adnoddau Naturiol. Maent yn dibynnu ar gydweithio llwyddiannus sy'n golygu y bydd CNC yn gweithio'n agos gyda phartneriaid a rhanddeiliaid i'w datblygu a'u gweithredu.

**Cyfoeth
Naturiol
Cymru
Natural
Resources
Wales**

Bydd pob Datganiad Ardal yn esblygu gyda diweddariadau rheolaidd gan ychwanegu deunydd a syniadau newydd wrth i CNC a'i rwydweithiau barhau i ymgysylltu â mwy o bobl, casglu tystiolaeth newydd a dysgu o weithredu syniadau a chyfleoedd newydd. Gwefan CNC fydd y porth i gael gafael ar y wybodaeth ddiweddaraf am sut y maent yn rheoli ein hadnoddau naturiol yn fwy cynaliadwy ar lefel leol, beth sy'n newid a'r hyn sydd wedi'i ddysgu o'n hymgysylltu a'n cydweithio hyd yma. Bydd hyn yn ei dro yn rhoi adborth i'r Adroddiad ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol.

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru 2015

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) yn ymwneud â gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Bydd yn gwneud i'r cyrff cyhoeddus a restrir yn y Ddeddf feddwl mwy am y tymor hir, gweithio'n well gyda phobl a chymunedau a'i gilydd, ceisio atal problemau a defnyddio dull mwy cydgyssylltiedig. Bydd hyn yn ein helpu i greu Cymru rydym i gyd am fyw ynddi, yn awr ac yn y dyfodol.

**LLESIANT
CENEDLAETHAU'R DYFODOL
WELL-BEING OF
FUTURE GENERATIONS**

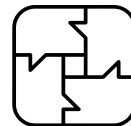
Er mwyn sicrhau ein bod i gyd yn gweithio tuag at yr un weledigaeth, mae'r Ddeddf yn cyflwyno saith nod llesiant.

Caiff prosiectau SMS eu llunio gan ystyried Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, maent yn gweithredu'r ffyrdd o weithio ac yn cyfrannu at gyflawni'r nodau llesiant.

'Nodau Llesiant'

'Eiconau 'Ffyrrdd o Weithio'

1. Integreiddio

2. Atal

3. Cydweithredu

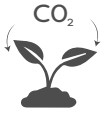
4. Hirdymor

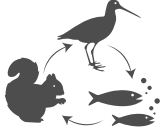
5. Cynnwys

Canlyniadau Prosiect

Mae pob prosiect yn cyflawni amrywiaeth eang o gamau gweithredu ac atebion ar sail natur sydd i gyd yn cefnogi amrywiaeth eang o fanteision gwahanol sy'n cyflawni'r canlyniadau canlynol.

Dal a Storio Carbon – Hwyluso'r gwaith o dynnu neu ddal carbon atmosfferig er mwyn arafu cronïad nwyon tŷ gwydr drwy gamau i ddal carbon o fewn ein hecosystemau.

Gwell Bioamrywiaeth – Cynnal a chadw, adfer a gwella cynefinoedd er mwyn cefnogi amrywiaeth eang o blanhigion, anifeiliaid ac infertebratau.

Cadernid Ecosystemau – Mae cynyddu cadernid ein hecosystemau drwy wella bioamrywiaeth, graddfa, cyflwr, cysylltedd a gallu i addasu yn arwain at fwy o ddarpariaeth o wasanaethau ecosystem.

Newid yn yr Hinsawdd ac Addasu – Cynllunio a gweithredu mesurau i addasu i'r argyfwng hinsawdd.

Lleihau Perygl Llifogydd – Prosesau naturiol i leihau'r perygl o lifogydd i'n cymunedau a'n tirwedd.

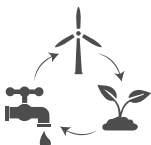
Sgiliau Gwledig, Diwylliant a Threftadaeth – Cefnogi'r gwaith ehangach o fabwysiadu sgiliau gwledig cynaliadwy neu hanesyddol yn ogystal â mwy o ymwybyddiaeth o dreftadaeth ac iaith cymunedau a chadw gwell ymdeimlad o hunaniaeth.

Cydlyniant Cymunedol – Cefnogi'r gymuned leol, darparu manteision drwy gryfhau cysylltiadau o fewn cymunedau, meithrin ymdeimlad o le, meithrin gallu ac annog datblygiadau lleol.

Iechyd a Llesiant – Cynorthwyo pobl i gysylltu â natur, meithrin cydberthnasau, hyder a lleihau straen drwy fannau gwyrdd hygrych.

Ansawdd Pridd, Aer a Dŵr – Gweithredu camau i leihau llygredd, adfer cynefinoedd, cynllunio maethynnau, hwsmonaeth pridd a phlannu coed.

Datblygu Sgiliau, Gallu ac Arbenigedd – Annog trosglwyddo gwybodaeth ac arloesi i fusnesau fferm ac ar draws y sector, meithrin cydnerthedd a gwella cynaliadwyedd.

Prosiectau Cydweithredol y Cynllun Rheoli Cynaliadwy

Coetir Anian	11
Rheoli Adnoddau'n Gynaliadwy yn y Mynyddoedd Duon	13
Rheoli Perygl Llifogydd yn Naturiol a Chynaliadwy ar y Cyd ar Afon Clwyd	16
Cynllun Gwella Gwasanaethau Ecosystem Fferm Ifan	18
Gwireddu Cyfalaf Naturiol Mawnogydd Cymru	21
Partneriaeth Rhostir Powys	24
Golygfa Gwydyr: Pobl a Choedwig	27
Tir a Môr Llŷn	30
Lles Ein Hafonydd: Atebion sy'n Seiliedig ar Natur yn Nalgylch Glannau Dyfrdwy	33
Datblygu Gallu Dalgylchoedd i Wrthsefyll Newidiadau (BRICs)	37

Coetir Anian

Sefydliad arweiniol: CIC Sefydliad Tir Gwyllt Cymru,

E-bost: admin@cambrianwildwood.org)

Dyfarniad Grant: £566,024

Lleoliad: Machynlleth

Wedi'i leoli ym Mwlch Corog ym Mynyddoedd Cambria mae'r prosiect hwn yn canolbwyntio ar 140ha o dir gyda'r nod o adfer tir anghynhyrchiol sydd wedi'i ddiraddio'n ecolegol er mwyn gwella'r bywyd gwyllt a'r prosesau naturiol, a fydd yn dod â budd i ardal gyffredinol o 3,000ha a'r cymunedau cyfagos.

Bydd y prosiect yn adfer cynefinoedd sy'n cysylltu coetiroedd a rhostiroedd gan helpu i gynyddu cadernid ecosystemau a gwella'r amrywiaeth o fywyd gwyllt. Bydd yn ymgymryd â gweithgareddau fel cau ffosydd draenio a chynyddu gorchudd coetir i helpu i leihau a rheoli llif dŵr wyneb, gwella ansawdd dŵr, a storio mwy o garbon mewn priddoedd a choed.

Bydd y prosiect yn gwella mynediad i ddarparu cyfleoedd ar gyfer ymarfer corff a mwynhau natur hefyd. Mae cynlluniau hefyd ar gyfer ymgysylltu â'r cyhoedd, cyfleoedd ar gyfer datblygu sgiliau, rhaglen addysgol ar gyfer ysgolion cynradd, cyrsiau i bobl ifanc yn eu harddegau a gweithgareddau ar y safle, gan gynnwys gwirfoddoli.

Rheoli a phlannu coetir:

Plannwyd 1000 o goed brodorol, gyda'r nod o blannu 2000 arall

Adfer Mawnogydd:

sawl metr o ffosydd draenio wedi'u cau ac ail-wlychu mawnogydd

Adfer cynefinoedd:

Y bwriad i ailgyflwyno Rhywogaethau Brodorol fel Llygoden Bengron y Dŵr

Rhaglenni Addysgol:

Ymgysylltu â 9 ysgol gynradd leol

Pori Cynaliadwy:

Cynllun pori dwysedd isel gyda gwartheg a merlod

Rhaglenni Gwirfoddoli:

Gwirfoddolwyr niferus yn cyfrannu at weithgareddau adfer cynefinoedd

Cynyddu mynediad i fannau awyr

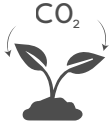
agored: Clirio ac agor hawliau tramwy cyhoeddus

Rhaglenni Gwirfoddoli:

Adeiladu canolfan wirfoddoli gan ddefnyddio dulliau adeiladu seilwaith gwyrdd

Ymgysylltu â'r Gymuned:

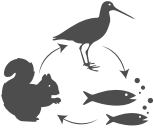
Bydd Nature Arts Drop yn dosbarthu pecynnau gweithgareddau i 600 o blant a phobl ifanc sy'n wynebu risg

Dal a Storio Carbon – wedi'i ategu gan adfer a chreu coetir, adfer mawnogydd a chyflwyno dulliau pori dwysedd isel.

Addasu i'r Newid yn yr Hinsawdd – wedi'i ategu gan adfer a chreu coetir, adfer mawnogydd a chyflwyno dulliau pori dwysedd isel.

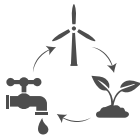
Cynyddu Bioamrywiaeth – wedi'i ategu gan adfer a chreu coetiroedd, adfer mawnogydd, cyflwyno dulliau pori dwysedd isel ac ailgyflwyno rhywogaethau brodorol.

Cadernid Ecosystemau – wedi'i ategu gan adfer a chreu coetiroedd, adfer mawnogydd, cyflwyno dulliau pori dwysedd isel ac ailgyflwyno rhywogaethau brodorol.

Lleihau Perygl Llifogydd – wedi'i ategu gan adfer a chreu coetir ac adfer mawnogydd.

Ansawdd Pridd, Aer a Dŵr – wedi'i gefnogi gan adfer a chreu coetir, adfer mawnogydd a chyflwyno dulliau pori dwysedd isel.

Iechyd a Llesiant – wedi'i ategu gan raglen addysg, rhaglenni gwirfoddoli a chlirio llwybrau cyhoeddus.

Cydluniant Cymunedol – wedi'i gefnogi gan raglen addysg, rhaglenni gwirfoddoli, clirio llwybrau troed cyhoeddus ac adeiladu canolfan gymunedol seilwaith gwyrdd.

Sgiliau Gwledig a Threftadaeth – wedi'i ategu gan raglen addysg, rhaglenni gwirfoddoli, clirio llwybrau troed cyhoeddus ac adeiladu canolfan gymunedol seilwaith gwyrdd.

Datblygu Gallu, Sgiliau ac Arbenigedd – wedi'i ategu gan raglen addysg, rhaglenni gwirfoddoli ac adeiladu canolfan gymunedol seilwaith gwyrdd.

Cymryd rhan – Os hoffech fod yn rhan o'r ymdrechion cadwraeth ym Mwlch Corog, gallwch gael rhagor o wybodaeth ar eu gwefan neu'r tudalennau cyfryngau cymdeithasol canlynol, neu gallwch fynd un o'u diwrnodau gwirfoddoli misol ar ôl iddynt ailddechrau.

Rheoli Adnoddau'n Gynaliadwy yn y Mynyddoedd Duon

Sefydliad arweiniol: Awdurdod Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog

E-bost: Bradley.Welch@beacons-npa.gov.uk

Dyfarniad Grant: £1,004,155

Lleoliad: Y Mynyddoedd Duon, Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog

Prosiect cydweithredol gan Bartneriaeth Defnydd Tir y Mynyddoedd Duon, sy'n cynnwys tîrfeddianwyr lleol, porwyr a chyrrff rheoleiddio, sydd â'r nod o sicrhau newid cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol cadarnhaol drwy weithredu rheolaeth gydweithredol a chynaliadwy o dir ar draws tirwedd y Mynyddoedd Duon. Bydd gweithgareddau'r prosiect yn cynnwys rheoli rhedyn, adfywio grug a diogelu adnoddau mawn. Bydd gwelliannau arfaethedig i fynediad da byw yn helpu i reoli stoc ac yn darparu profiad gwell i ymwelwyr â'r ardal.

Bydd y ffocws ar reoli mawnogydd a rhedyn law yn llaw â gwella profiad ymwelwyr yn yr ardal ac ymgysylltu â chymunedau lleol a fydd yn cymryd rhan drwy ddatblygu rhaglen sgiliau gwledig, ymgysylltu ag ysgolion a chreu cyfleoedd gwaith.

Nod y bartneriaeth yw gwella cadernid ecosystemau yn ardal y prosiect, ochr yn ochr â rheoli da byw sy'n pori'n gynaliadwy, edrych ar ddiogelu cyfalaf naturiol fel dŵr a phridd, bywyd gwyllt a bioamrywiaeth, a llesiant ac iechyd economaidd y rhai sy'n byw ac yn gweithio yn yr ardal eiconig hon. Phil Stocker, Cadeirydd y Bartneriaeth, "Dim ond trwy gydweithio y gallwn ni daro cydbwysedd sy'n diwallu anghenion porwyr, darparwyr twristiaeth a thirfeddianwyr, tra'n diogelu'r dirwedd ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.

Mae'r prosiect yn cwmpasu arwynebedd o 24,600ha ac yn ymgysylltu â pherchnogion tir, porwyr, Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog a'r gymuned leol. Mae allbynnau'r prosiect wedi sicrhau canlyniadau sylweddol ar gyfer rheoli ein hadnoddau naturiol yn gynaliadwy, megis mae dros 200 o bobl wedi ymweld â'r mynyddoedd Duon drwy ymweliadau addysgol wedi'u trefnu, gan roi mynediad i gymunedau lleol i'r dirwedd wrth ddysgu am eu hamgylchedd, ei reolaeth a'i amrywiaeth. Mae swyddi wedi'u creu i gyflawni'r gwaith sylweddol o reoli'r dirwedd megis adfer mawnogydd, rheoli grug a rhedyn i adfer ansawdd cynefinoedd. Gwaith helaeth i reoli erydiad a chau ffosydd ar safleoedd strategol i sefydlogi adnoddau mawn yn y Parc Cenedlaethol. Bydd amrywiaeth o ddeunyddiau'n cael eu defnyddio ar gyfer gwaith adfer mewn ardaloedd pridd mawn/mwynol sydd wedi'u herydu i wella cyflwr y gors mewn treialon adfer gorchudd llystyfiant mewn ardaloedd o erydiad.

Mae'r bartneriaeth wedi datblygu rhaglen llysgenhadon lwyddiannus, gan ymgysylltu'n gadarnhaol â busnesau lleol drwy'r rhaglen llysgenhadon, gan helpu'r bartneriaeth i ddatblygu dealltwriaeth ddyfnach o'r cymunedau, yr amgylchedd a'r economïau sy'n sail i'r mathau hyn o dirweddau. Mae gan y prosiect gynllun cynaliadwyedd hirdymor i barhau â'r gwaith y mae'r fenter hon wedi'i ddechrau gan alluogi cenedlaethau'r dyfodol i reoli, gweithio a mwynhau amgylchedd y Mynyddoedd Duon.

Meithrin cydweithrediadau a phartneriaethau: Dod â 50 a mwy o ffermwyr a phorwyr at ei gilydd

Adfer cynefinoedd: Mae'r rhaglen rheoli rhedyn wedi ymdrin â 490 ha hyd yma

Adfer cynefinoedd: Rheoli cynefin ac adfywio grug

Adfer Mawnogydd: 66 ha o fawnogydd wedi'u hadfer a 105 ha o fawn wedi'i ail-wlychu

Rhaglenni Addysgol: Adrodd hanes y Mynyddoedd Duon i 2810 o blant ysgol

Sgiliau Gwledig a Threftadaeth: Datblygu rhaglen sgiliau gwledig gyda 13 o gymwysterau wedi'u dyfarnu hyd yma

Ymgysylltu â'r gymuned: Gweithredu cynllun llysgenhadon y Mynyddoedd Duon gyda 50 o lysgenhadon

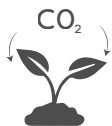
Cynyddu Mynediad i Fannau Awyr Agored: Cynyddu mynediad a gwell profiad i ymwelwyr gydag arwyddion a byrddau addysg wedi'u gosod ar draws y dirwedd

Hyfforddiant a chreu swyddi: 3 swydd amser llawn wedi'u creu

Ymgysylltu â'r gymuned: 951 o bobl wedi cymryd rhan mewn ymgysylltu â'r gymuned

Adfer Mawnogydd: 32 o leiniau mawnogydd wedi'u nodi drwy dreialon adfer gorchudd llystyfiant

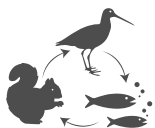
Creu manau gwyrdd hygyrch newydd neu gynyddu mynediad i fannau awyr agored: 3.2km o lwybrau mynediad wedi'u hadfer a'u hagor

Dal a Storio Carbon – wedi'i ategu gan ddod â ffermwyr at ei gilydd, adfer mawnogydd, ail-wlychu mawn a threialon adfer gorchudd llystyfiant.

Addasu i'r Newid yn yr Hinsawdd – wedi'i ategu gan adfer mawnogydd, ail-wlychu mawn a threialon adfer gorchudd llystyfiant.

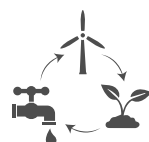
Gwell Bioamrywiaeth – wedi'i hategu gan raglen rheoli rhedyn, rheoli cynefinoedd ac adfywio grug ac adfer llwybrau mynediad.

Cadernid Ecosystemau – wedi'i ategu gan raglen rheoli rhedyn, rheoli cynefinoedd ac adfywio grug, ail-wlychu mawn a threialon adfer gorchudd llystyfiant.

Lleihau Perygl Llifogydd – wedi'i ategu gan waith adfer mawnogydd.

Ansawdd Pridd, Aer a Dŵr – wedi'i ategu gan waith adfer mawnogydd ac ail-wlychu mawn.

Iechyd a Llesiant – wedi'i ategu gan ymgysylltu ag ysgolion, rhaglen sgiliau gwledig, cynyddu mynediad i natur ac adfer llwybrau mynediad.

Cydlyniant Cymunedol – wedi'i ategu gan ddod â ffermwyr at ei gilydd, ymgysylltu ag ysgolion, rhaglen sgiliau gwledig, cynllun llysgenhadon y Mynyddoedd Duon, mwy o fynediad at natur, creu swyddi, ymgysylltu â'r gymuned, treialon adfer gorchudd llystyfiant ac adfer llwybrau mynediad.

Sgiliau Gwledig a Threftadaeth – wedi'i ategu gan ddod â ffermwyr at ei gilydd, rhaglen sgiliau gwledig, cynllun llysgenhadon y Mynyddoedd Duon a chreu swyddi.

Datblygu Gallu, Sgiliau ac Arbenigedd – wedi'i ategu gan ddod â ffermwyr at ei gilydd, rhaglen sgiliau gwledig, cynllun llysgenhadon y Mynydd Duon, creu swyddi a threialon adfer gorchudd llystyfiant.

Cymryd rhan – mae gan Awdurdod Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog hanes hir o weithio gyda gwirfoddolwyr, sy'n mwynhau cymysgedd amrywiol o weithgareddau, o gymryd rhan mewn arolygon safle i drefnu data ecolegol. Os oes gennych ddi-ddordeb mewn gwirfoddoli gyda'r parc cenedlaethol, ffoniwch y Swyddog Datblygu Gwirfoddolwyr ar 01874 624437.

Rheoli Perygl Llifogydd yn Naturiol a Chynaliadwy ar y Cyd ar Afon Clwyd

Sefydliad arweiniol:

Cadwyn Clwyd Cyfyngedig

E-bost: sarah.jones@cadwynclwyd.co.uk

Dyfarniad Grant: £330,000

Lleoliad: Afon Clwyd, Pwllglas, i'r de o Ruthun i Fod Petryal, ar gyron coedwig Clocaenog

Prosiect ar raddfa tirwedd i leihau llifoedd brig i afon Clwyd a gwella bioamrywiaeth drwy ymyriadau naturiol seiliedig ar y tir a deall eu manteision ehangach os cânt eu rhoi ar waith ar draws y dalgyllch mwy. Y nod tymor hwy yw deall yn well y cyfle i ffermwyr, tîrfeddianwyr a'r cyhoedd gydweithio i greu cynefinoedd, lleihau llif llifogydd a gwella dŵr er budd yr ardal leol. Nod y prosiect fydd helpu i ddarparu atebion tymor hwy i'r problemau llifogydd sy'n effeithio ar bobl a busnesau yn yr ardal.

Mae'r grŵp cydweithredol o ffermwyr yn yr ardal yn plannu ac yn adfer gwrychoedd, yn creu coetiroedd bach ac adeiladu argaeau sy'n gollwng ar nentydd ar lethrau'r brynau i rwystro ymchwyddiadau o ddŵr llifogydd yn rhannau uchaf afonydd Clwyd ac Elwy.

Mae gwaith cyfalaf wedi'i wneud gyda thros 3.5 cilometr o wrychoedd wedi'u plannu, a 1,400 o goed wedi'u plannu yn yr ardaloedd o goetir bach strategol gyda choed unigol wedi'u plannu bob hyn a hyn yn y gwrychoedd newydd. Mae llawer o'r plannu'n cael ei wneud gan wirfoddolwyr lleol fel rhan o'r gwaith ymgysylltu â'r gymuned.

The Project focuses on actions, which stimulate grass-root participation, partnership working and innovation, supporting rural communities and sector groups. Working directly with local communities to assist in the development and implementation of projects, which benefit the area's local economy.

Rheoli perygl llifogydd yn naturiol:

Llifoedd brig is i afon Clwyd

Adfer cynefinoedd: 8000m o

wrychoedd wedi'u plannu o'r newydd neu wedi'u hadnewyddu

Rheoli a phlannu coetiroedd: Plannwyd 1400 o goed mewn mannau strategol

Adfer cynefinoedd: Adeiladu pyllau a gwlyptiroedd

Rheoli perygl llifogydd yn naturiol:

Creu llain gysgodi a lleiniau clustogi

Rheoli a phlannu coetiroedd:

Creu coetiroedd

Rheoli Ansawdd Pridd:

Awyru pridd

Lleihau Llygredd Amaethyddol:

Gweithio ar ffiniau caeau i ddiogelu dyfrffyrdd rhag llygredd amaethyddol

Rheoli perygl llifogydd yn naturiol:

Gwaith peirianeg feddal ar ardaloedd lle mae glannau afonydd wedi'u herydu

Lleihau Llygredd Amaethyddol:

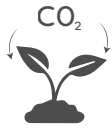
Rheoli mynediad stoc at gyrsiau dŵr

Rheoli perygl llifogydd yn naturiol:

Argaeau sy'n gollwng ac argaeau malurion pren

Rhaglenni Gwirfoddoli:

Cynnwys gwirfoddolwyr cymunedol yn yr atebion ar sail natur

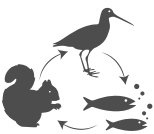
Dal a Storio Carbon – wedi'i ategu gan adnewyddu gwrychoedd, plannu coed, creu llain gysgodi a lleiniau clustogi, a chreu coetiroedd.

Addasu i'r Newid yn yr Hinsawdd – wedi'i ategu gan greu coetiroedd.

Climate Change Adaptation – supported by peat sensitive planting.

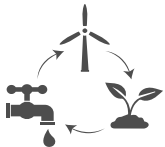
Cynyddu Bioamrywiaeth – wedi'i ategu gan adnewyddu gwrychoedd, creu gwlyptiroedd a chreu coetiroedd.

Cadernid Ecosystemau – wedi'i ategu gan adnewyddu gwrychoedd, creu gwlyptiroedd, creu llain gysgodi a lleiniau clustogi, a chreu coetiroedd.

Lleihau Perygl Llifogydd – wedi'i ategu gan lifoedd brig is, creu gwlyptiroedd, gwaith peirianeg feddal, rheoli mynediad stoc ac argaeau sy'n gollwng.

Ansawdd Pridd, Aer a Dŵr – wedi'i ategu gan adnewyddu gwrychoedd, plannu coed, creu coetiroedd, awyru pridd, gwaith ar ffiniau caeau a rheoli mynediad stoc.

Iechyd a Llesiant – wedi'i ategu gan raglenni gwirfoddoli.

Sgiliau Gwledig a Threftadaeth – wedi'i ategu gan raglenni gwirfoddoli.

Datblygu Capasiti Sgiliau ac Arbenigedd – wedi'i gefnogi gan raglenni gwirfoddoli.

Cymryd Rhan – mae Cadwyn Clwyd a Grwpiau Gweithredu Lleol Gogledd-ddwyrain Cymru yn awyddus i weithio gyda phartneriaid eraill o fannau eraill yng Nghymru, y DU neu'r UE ehangach. Maent yn agored i drafod prosiectau cydweithredu posibl gyda Grwpiau Gweithredu Lleol eraill.

Cynllun Gwella Gwasanaethau Ecosystem Fferm Ifan

Sefydliad arweiniol: Fferm Ifan

Dyfarniad Grant: £696,352

E-bost: ffermifan@gmail.com

Lleoliad: Ardal Conwy Uchaf

Prosiect cydweithredol dan arweiniad ffermwyr sy'n cymryd camau rheoli tir ar raddfa tirwedd i wella cadernid ecosystemau a'r gwasanaethau y maent yn eu darparu. Mae Fferm Ifan yn gydweithrediaad rhwng 11 o ffermwyr tenant ar ystâd Ysbyty Ifan. Mae ffermwyr Fferm Ifan yn ceisio gwella a rheoli adnoddau naturiol mewn ffordd fwy cynaliadwy ac effeithlon. Mae'r prosiect yn ymestyn dros ryw 2,456 Ha ac mae'n cynnwys camau rheoli tir newydd wedi'u targedu a fydd yn sicrhau manteision economaidd-gymdeithasol hefyd i'r 11 fferm ac i'r gymuned wledig ehangach y mae Fferm Ifan yn perthyn iddi. Mae gan y ffermwyr hawliau i bori'r Migneint, un o'r ardaloedd mwyaf o orgors yng Nghymru, sydd wedi'i ddynodi'n Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig, Ardal Cadwraeth Arbennig ac Ardal Gwarchodaeth Arbennig.

Fel rhan o'r gwaith mae'r Ganolfan Ecoleg a Hydroleg (CEH) yn darparu canllawiau ar blannu sy'n sensitif i'r dalgylch. Byddant yn plannu mwy o goed a gwrychoedd ar dir fferm ar hyd nentydd i helpu i ddiogelu cynefinoedd glan yr afon, lleihau erydiad pridd a lliniaru perygl llifogydd i lawr yr afon. Bydd cau ffosydd ar y Migneint yn parhau ac yn helpu i godi'r lefel trwythiad, storio carbon a bydd yn lleihau'r perygl o lifogydd yn Nyffryn Conwy hefyd.

Mae'r ffermwyr yn cymryd rhan mewn treialon pori hefyd i annog mwy o fioamrywiaeth a bywyd gwylt yn y mawnogydd. Fel rhan o'r treialon pori, mae gwartheg wedi'u cyflwyno i'r Migneint am y tro cyntaf o fewn cof ac mae cynlluniau ar waith i adfer cynefin i annog mwy o gornchwiglod a gylfinirod i fridio'n llwyddiannus yn yr ardal.

Mae'r grŵp yn gweithio'n agos hefyd gyda nifer o bartneriaid gan gynnwys yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol, Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri, yr RSPB, Y Ganolfan Ecoleg a Hydroleg, Prifysgol Bangor a Cyfoeth Naturiol Cymru er mwyn rhannu syniadau a dysgu o arbenigedd a phrofiad y partneriaid.

Elfen gyffrous o'r prosiect fydd edrych ar ddatblygu marchnadoedd newydd ar gyfer cynhyrchion difwyd rheoli tir yn gynaliadwy – dŵr glân, araf, storio carbon a bioamrywiaeth sy'n ffynnu. Prif nod y grŵp yw cydweithio i sicrhau y gall cenedlaethau'r dyfodol y teuluoedd ffermio traddodiadol hyn barhau i ffynnu yn y gymuned fynyddig Gymraeg hon.

Adfer Cynefinoedd: Nodi ac adfer cynefin ucheldir i annog a chynnal poblogaethau'r gornchwigen a'r gylfnir ar y Migneint gydag arolygon adar a gwaith monitro yn parhau

Adfer Mawnogydd: Adfer Gorgors y Migneint drwy gau 10,000m o ffosydd ar y mawnogydd ac ail-wlychu 100 ha o dir

Lleihau Llygredd Amaethyddol: Ffensio cyrsiau dŵr i gadw stoc allan, gwella ansawdd dŵr i afon Conwy. Profi pridd oddeutu 240 o gaeau glaswelltir sydd o amgylch y Migneint i sicrhau cynllunio effeithlon ar gyfer rheoli maethynnau, pridd a dŵr

Rheoli Perygl Llifogydd yn Naturiol: Cau ffosydd ac ail-wlychu, plannu 5.3 ha goed newydd, 800m o goridau ar lan nant a 10,000m o wrychoedd

Pori Cynaliadwy: Ailgyflwyno gwartheg ar gyfer pori cynaliadwy lefel isel i gynyddu bioamrywiaeth a gwella cynefin mawnogydd

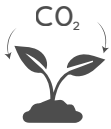
Rheoli a Phlannu Coetiroedd: Creu coetir newydd, darparu 5.3 ha o orchudd coed newydd drwy blannu sy'n sensitif i'r dalgylch

Sgiliau Gwledig a Threftadaeth: Cyrsiau hyfforddi ar ddulliau ffermio traddodiadol a newydd gyda 22 o ddiwrnodau hyfforddi eisoes wedi'u cwblhau

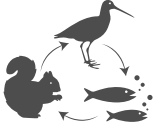
Meithrin Cydweithrediadau a Phartneriaethau: Gweithio gyda sefydliadau i ddarparu arweiniad ac addysg, gan gynnwys yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol, Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri, Awdurdod Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog, y Gymdeithas Frenhinol er Gwarchod Adar, Canolfan Ecoleg a Hydroleg, a Cyfoeth Naturiol Cymru i rannu syniadau a dysgu o brofiad ac arbenigedd y partneriaid

Hyfforddiant a Chreu Swyddi: Hyfforddiant ar sut i fonitro llystyfiant mawnogydd gan y ffermwyr, gan ei gwneud yn bosibl cofnodi canlyniadau

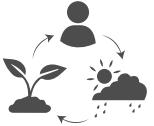
Trosglwyddo Gwybodaeth ac Arloesi: Datblygu Taliadau ar gyfer Gwasanaethau Ecosystem i ddiffinio, mesur ac asesu gwasanaethau ecosystem a phenderfynu ar werth marchnadol. Mesur ôl troed carbon, gan fesur ac edrych ar ôl troed carbon y grwpiau o'u cymharu â ffermydd tebyg ledled Cymru

Dal a Storio Carbon – wedi'i ategu gan adfer gorgors, plannu sensitif i'r dalgyllch a phlannu coed tir fferm a gwrychoedd ar lannau afonydd.

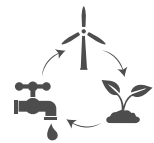
Gwell Bioamrywiaeth – wedi'i hategu gan ailgyflwyno gwartheg ac adfer cynefinoedd.

Cadernid Ecosystemau – wedi'i ategu gan adfer cynefinoedd, ffensio ar hyd afonydd, plannu sy'n sensitif i'r dalgyllch a phlannu coed a gwrychoedd tir fferm.

Lleihau Perygl Llifogydd – wedi'i ategu gan adfer gorgors, cau ffosydd ac ail-wlychu a phlannu coed tir fferm a gwrychoedd ar lannau afonydd.

Ansawdd Pridd, Aer a Dŵr – wedi'i ategu gan adfer gorgors, ffensio ar hyd afonydd, cau ffosydd ac ail-wlychu a phlannu coed a gwrychoedd tir fferm.

Sgiliau Gwledig a Threftadaeth – wedi'i ategu gan gyrsiau hyfforddi ar ddulliau ffermio a gweithio gyda sefydliadau i ddarparu arweiniad ac addysg.

Cydluniant Cymunedol – wedi'i ategu gan greu swyddi, gweithgareddau trafod gyda ysgolion lleol a'r cyhoedd yn gyffredinol a datblygu dulliau trafod.

Datblygu Gallu, Sgiliau ac Arbenigedd – wedi'i ategu gan gyrsiau hyfforddi ar ddulliau ffermio a gweithio gyda sefydliadau i ddarparu arweiniad ac addysg.

Addasu i'r Newid yn yr Hinsawdd – wedi'i ategu gan adfer gorgors, plannu coed tir fferm a gwrychoedd ar lannau afonydd.

Gwireddu Cyfalaf Naturiol Mawnogydd Cymru

Sefydliad arweiniol:

Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri

E-bost: rhus.owen@eryri.llyw.cymru
Marian.Pye@eryri.llyw.cymru

Dyfarniad Grant: £924,956

Lleoliad: Cymru Gyfan

Prosiect sy'n gweithredu ar y cyd â rhanddeiliaid, gan gynnwys cymunedau, i drawsnewid a gwella mawnogydd ledled Cymru. Ymhlith y gwelliannau i fawnogydd mae sefydlogrwydd ecolegol a rheolaeth gynaliadwy yn yr hirdymor. Y gobaith yw cyflwyno'r prosiect ar raddfeydd gofodol (e.e. dalgylchoedd) a sectoraidd (e.e. safleoedd gwarchoddedig), yn ogystal â datblygu arbenigedd a gallu partneriaid i adfer mawnogydd.

Bydd y prosiect yn helpu i gyflawni targed 2020 i reoli mawnogydd yn gynaliadwy. Bydd camau gweithredu cydgysylltiedig yn sicrhau manteision amgylcheddol lluosog drwy gydweithio â mecanweithiau sy'n bodoli eisoes ynghyd â gwaith cyfalaf sy'n cwmpasu'r sectorau 'anodd eu gwneud' presennol o adfer mawnogydd, gan arwain at reolaeth gynaliadwy yn yr hirdymor a gefnogir drwy daliadau am wasanaethau ecosystemau (PES). Bydd gweithgareddau allweddol eraill yn arwain at ddulliau mwy cydgysylltiedig a chydlynol sy'n cwmpasu cyllid allanol, hyfforddiant, addysg, caffael PES, monitro a gweithgareddau ymchwil sy'n berthnasol i fawnogydd Cymru.

Ar ran Grŵp Gweithredu Mawnogydd Cymru, arweinir y prosiect gan Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri, mewn partneriaeth ag Awdurdod Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog, y Ganolfan Ecoleg a Hydroleg, IUCN UK Peatland Programme, Ymddiriedolaeth

Bywyd Gwylt Sir Drefaldwyn, yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol, Cyfoeth Naturiol Cymru, a Phrifysgol Abertawe. Craidd y prosiect hwn yw sicrhau bod ein mawnogydd yn cael eu rheoli'n gynaliadwy ledled Cymru, gan roi cynefinoedd ar ben ffordd i fod mewn cyflwr ffafriol da neu eu cadw mewn cyflwr felly; nodi manteision meithrin cadernid yr ecosystemau hyn a darparu amrywiaeth o wasanaethau ecosystem hanfodol.

Mae'r prosiect yn gyfle da iawn i ehangu cynnydd o ran adfer erydiad, gan ganolbwyntio ar adfer gorchudd llystyfiant, gwaith hydrolegol er mwyn atal draenio parhaus ar hyd nodweddion erydu, rheoli rhedyn a rheoli ymwelwyr.

Mae'r prosiect Cymru gyfan hwn yn canolbwyntio ar fynd i'r afael â rhai o elfennau anoddaf adfer mawnogydd, gan gynnwys:

- **Rheoli mawnogydd iseldir yn gynaliadwy**
- **Rheoli mawnogydd ucheldir â llawer o Wellt y Gweunydd yn gynaliadwy**
- **Erydiad pridd mawn**
- **Draeniad mawnogydd**
- **Rheoli cyforgors â llawer o rug yn gynaliadwy**
- **Mawn wedi'i goedwigo**
- **Mawn wedi'i addasu'n drwm gan amaethyddiaeth**

Gweithio gyda gwirfoddolwyr Cymdeithas Eryri – hawlfraint Dan Struthers Photography

Mae Parc Cenedlaethol Eryri yn cynnwys tua 30% o fawnoegydd Cymru, gyda thros 25,000 hectar o fawn, ac 17 miliwn tunnell o garbon yn ôl amcangyfrifon. Mae mwyafrif llethol y cynefinoedd hyn yn fath o fawnog sy'n brin yn fyd-eang: 'gorgors' (mawnogydd ucheldir sy'n 'gorchuddio'r' bryniau).

Ceir tua 3500 hectar o'r cynefinoedd mawnogydd hyn rhwng copaon y Carneddau yng ngogledd Eryri, gyda gorgorsydd mawr ar lethrau Llwytmor a Foel-Grach. Yn hanesyddol, mae'r mawnogydd hyn wedi'u pori'n drwm sydd, o'i gyfuno â'r draeniad naturiol oddi ar y mynyddoedd, wedi arwain at erydu sylweddol a cholli carbon. Mae 'mignoedd' mawn mawr – ffurfiannau moel tebyg i glogwyni sy'n datgelu'r pridd mawn sylfaenol – wedi ffurfio ar y gorgorsydd, gan ddraenio'r mawn a rhyddhau swm aruthrol o nwyon tŷ gwydr.

Heddiw, mae tirweddau mynyddig y Carneddau'n cael eu pori ar lefelau llawer is, gyda mesurau amddiffyn ar waith ar gyfer cynefinoedd mynyddig sensitif ac, wrth gwrs, merlod eiconig y Carneddau.

Er mwyn gwrthdroi effeithiau erydu, bydd gwaith yn cael ei wneud i adfer gorchudd llystyfiant mewn ardaloedd sy'n agored i niwed, arafu llif y dŵr ac adfer y mawnogydd. Bydd y gwaith yn lleihau'r colledion nwyon tŷ gwydr yn sylweddol yn ogystal â chynyddu faint o ddŵr y gall y mawnogydd cyfagos eu storio.

Trosglwyddo Gwybodaeth ac Arloesi:

Datblygu strategaeth Talu am Wasanaethau Ecosystem a llwyfan ymchwil ar gyfer mawnogydd er mwyn gallu cydlynu ymdrechion ymchwil yn well

Adfer Mawnogydd:

Dros 40 o safleoedd mawnogydd wedi'u nodi ledled Cymru a phrosiectau Cod Mawnogydd y gellir buddsoddi ynddynt a'u hadfer wedi'u paratoi a'u dilysu

Hyfforddiant a Chreu Swyddi:

Swyddi wedi'u creu a rhaglen hyfforddi arferion gorau wedi'i rhoi ar waith ar gyfer ymarferwyr mawnogydd

Trosglwyddo Gwybodaeth ac Arloesi:

Datblygu'r Cod Mawnogydd

Meithrin Cydweithrediadau a

Phartneriaethau: Grŵp gweithredu mawnogydd a phartneriaeth lwyddiannus â'r Undeb Rhyngwladol dros Gadwraeth Natur (IUCN) wedi'u sefydlu

Adfer Cynefinoedd:

Camau gweithredu adfer mawnogydd sy'n canolbwyntio ar yr ardaloedd craidd o fawnogydd iseldir sy'n 'anodd eu hadfer'

Rhaglen Addysgol:

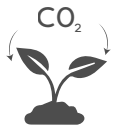
Gweithgareddau ymgysylltu wedi'u cynnal â disgyblion ysgol, myfyrwyr a'r cyhoedd

Ymgysylltu â'r Gymuned:

Dulliau ymgysylltu a dehongli wedi'u datblygu

Hyfforddiant a Chreu Swyddi:

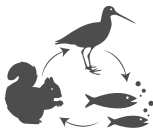
Datblygu hyfforddiant a chyflwyno siarter safonau ar gyfer adfer mawnogydd

Dal a Storio Carbon – wedi'i ategu gan y gwaith o adfer mawnogydd ucheldir ac iseldir a nodi safleoedd mawnogydd y gellir eu hadfer i gyflwr ffafriol, gan gloi carbon i mewn a lleihau colledion.

Addasu i'r Newid yn yr Hinsawdd – wedi'i ategu gan y gwaith o ddatblygu strategaeth PES, paratoi 10 o brosiectau Cod Mawnogydd, sefydlu'r grŵp gweithredu mawnogydd, adfer mawnogydd iseldir a nodi safleoedd mawnogydd er mwyn sicrhau cadernid.

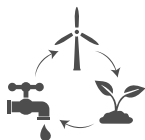
Cynyddu Bioamrywiaeth – wedi'i ategu gan y gwaith o sefydlu grŵp gweithredu mawnogydd i rannu arferion gorau, adfer mawnogydd ucheldir ac iseldir a nodi safleoedd mawnogydd ledled Cymru.

Cadernid Ecosystemau – wedi'i ategu gan y gwaith o ddatblygu strategaeth PES, paratoi 10 o brosiectau Cod Mawnogydd, sefydlu'r grŵp gweithredu mawnogydd, adfer mawnogydd iseldir a nodi safleoedd mawnogydd er mwyn sicrhau cadernid.

Lleihau Perygl Llifogydd – wedi'i ategu gan y gwaith o nodi lleoliadau lle y gallai mawnogydd chwarae rhan mewn cynlluniau cynaliadwy i reoli'r perygl o lifogydd. Drwy'r strategaeth PES, y gwaith o adfer mawnogydd ucheldir ac iseldir a nodi safleoedd mawnogydd ledled Cymru.

Ansawdd Pridd, Aer a Dŵr – wedi'i ategu gan y gwaith o ddatblygu strategaeth PES, paratoi 10 o brosiectau Cod Mawnogydd ar gyfer buddsoddi ynddynt, datblygu'r Cod Mawnogydd, sefydlu'r grŵp gweithredu mawnogydd, adfer mawnogydd ucheldir ac iseldir a nodi safleoedd mawnogydd.

Iechyd a Llesiant – wedi'i ategu gan weithgareddau ymgysylltu ag ysgolion lleol a'r cyhoedd. Sicrhau bod pobl yn ymgysylltu â natur drwy fynediad agored i safleoedd mawnogydd.

Cydlyniant Cymunedol – wedi'i ategu gan weithgarwch creu swyddi, gweithgareddau ymgysylltu ag ysgolion lleol a'r cyhoedd a datblygu dulliau ymgysylltu.

Datblygu Gallu, Sgiliau ac Arbenigedd – wedi'i ategu gan y gwaith o ddatblygu strategaeth PES a gweithgarwch creu swyddi. Rhannu arferion gorau ac arloesedd drwy'r grwpiau gweithredu mawnogydd.

Cymryd Rhan – mae gan Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri lawer o gyfleoedd i wirfoddoli a bydd yn darparu unrhyw hyfforddiant a chyfarpar sydd eu hangen ar gyfer y rôl.

www.snowdonia.gov.wales/looking-after/projects/peatland-restoration-in-snowdonia

Partneriaeth Rhostir Powys

Sefydliad arweiniol:

Ireland Moor Conservation Ltd

E-bost: will@irelandmoor.com

Dyfarniad Grant: £600,000

Lleoliad: Powys

Prosiect mawr ar raddfa tirwedd i annog adfer rhostir drwy weithredu cydweithredol o'r gwaelod i fyny sy'n cael ei ysgogi gan gymunedau sy'n byw ac yn gweithio ar y rhosydd a'u cyffiniau. Mae'n ceisio sicrhau manteision lluosog gan gynnwys iechyd y cyhoedd, rhannu sgiliau ac addysg. Mae rhanddeiliaid allweddol yn cynnwys tîrfeddianwyr, ffermwyr a chymunedau wedi creu amgylchedd rhostir bywiog i hybu bioamrywiaeth, gan sicrhau manteision economaidd a chymdeithasol. Nod y prosiect oedd creu menter strategol gyffrous ym Mhowys a gwireddu potensial llawn bron i 20,000 erw o rostir sy'n ymestyn o Ddyffryn Llanddewi Nant Hodni yn ne'r sir i gomin Bugeildy yn y gogledd, y gall cymunedau ei fwynhau yn ogystal â denu twristiaeth a chyfleoedd busnes newydd i hybu swyddi cefn gwlad a rhoi hwb i'r economi wledig.

Adeiladwyd y prosiect o amgylch pedwar prif nod; hyrwyddo bioamrywiaeth y rhostir, rheoli cynefinoedd grug yn well, cydbwysu hamdden ar y rhostir gydag adnoddau naturiol a bywyd gwylt, ac ymgysylltu â chymunedau lleol.

Roedd bioamrywiaeth y rhostir wedi dirywio o ganlyniad i gyfuniad o ffactorau, a thrwy gyfres o arferion rheoli rhostir a sgysiau newydd gyda'r gymuned gyfagos, y nod oedd gwrthdroi'r dirywiad hwnnw drwy ddull cydweithredol.

Rhoddodd y prosiect gynllun rheoli ar waith i adfer iechyd y dirwedd. Mae'r rugiar goch yn rhywogaeth ddangosol allweddol ar y rhostir grug ac mewn gwirionedd dyma'r unig aderyn brodorol gwylt sy'n byw yno gydol y flwyddyn. Nid yn unig y gellir adfer cyflwr y rhostir er mwyn gwella'r cyfle bridio ar gyfer adar sy'n nythu ar y ddaear, ysgyfarnogod brown ac infertebratau lluosog, ond roedd hefyd yn ceisio darparu gwasanaethau ecosystem gan gynnwys dal a storio carbon, cadw dŵr a lliniaru perygl llifogydd.

Fel arfer, mae'r llystyfiant ar y rhostiroedd hyn yn cynnwys mosaig o gorlwyni fel grug, llusi duon bach, creiglus, a grug y mêl yn gymysg â rhedyn, swp-hesg y fawnog ac eithin. Yn yr ardaloedd gwlypach, gwelir grug croesddail, glaswellt y gweunydd, llafn y bladur, plu'r gweunydd a'r gwllithlys pryfysol gydag is-haen o fwsogl, sy'n cynnwys carpedi o rywogaethau migwyn yn aml.

Defnyddir rhostiroedd Powys yn helaeth gan gerddwyr, marchogion, cerddwyr cŵn, beicwyr modur, cerbydau 4x4 ac mae'r prosiect yn cynnal rhaglen o sgysiau i addysgu pob grŵp fel nad yw eu gweithgareddau hamdden yn cael effaith andwyol ar fywyd gwyllt nac yn difrodi'r dirwedd. Drwy weithredu adnoddau arloesol i egluro Mynediad Agored yn well er mwyn annog pobl i ddefnyddio'r tir yn gyfrifol, yn enwedig yn ystod tymor bridio'r adar yn y gwanwyn.

Un o egwyddorion allweddol y prosiect yw sicrhau cydbwysedd ymarferol a hirdymor rhwng natur a phobl, drwy gael yr holl bartïon â buddiant i gydweithredu, ymgysylltu â llawer o randdeiliaid lleol gwahanol a'u hannog i gyfrannu fel bod popeth o fywyd adar i dwristiaeth yn cael cyfle i ffynnu.

Mae'r Bartneriaeth yn cyd-fynd â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (2015) sy'n ceisio gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Mae cofnodi adar, y celfyddydau a cherddoriaeth, gweithdai llesiant, gwyddor dinasyddion, a sgiliau traddodiadol yr ucheldiroedd yn rhai o'r gweithgareddau y mae'r prosiect yn eu denu i helpu pobl i ddeall rhai o'r heriau y mae ein tirweddau'n eu hwynebu. Gan weithio gyda'r elusen iechyd meddwl MIND, mae'r prosiect yn mynd â grwpiau allan i'r gwahanol rhostiroedd i helpu i wella lles pobl nad ydynt yn mynd allan i'r dirwedd hardd hon fel arfer.

Wrth i'r prosiect ddod i ben, mae'r Bartneriaeth wedi bod yn myfyrio ar eu prosiect a sut y gellir cefnogi'r cydweithio a'r dirwedd ar gyfer y dyfodol gan sicrhau cynaliadwyedd hirdymor.

Meithrin Cydweithrediadau a Phartneriaethau:

Hwyluso partneriaeth Rhostiroedd Powys a fydd yn dwyn tîrfeddianwyr a phorwyr ynghyd i gyflawni nifer o nodau

Adfer Cynefinoedd: Rhaglen adfer rhostiroedd yr ucheldir a rheoli rhedyn, gan helpu i adfer ardaloedd mawr o'r safleoedd 24,600 hectar

Hyfforddiant a Chreu Swyddi: Dau warden llawn amser wedi'u cyflogi i reoli'r amrywiaeth ar y rhostir

Rheoli Perygl Llifogydd Naturiol: Creu pyllau a phantiau ar gyfer adar sy'n nythu ar y ddaear ar y brynau

Hyfforddiant a Chreu Swyddi: Darparu cyrsiau hyfforddi i gefnogi'r gwaith o reoli'r ucheldiroedd mewn ffordd gynaliadwy

Pori Cynaliadwy: Merlod cynhenid y Carneddau yn pori ar draws y bryn er mwyn gwella bioamrywiaeth

Rhaglenni Addysgol: Cysylltu plant ysgol lleol â cheidwaid rhostiroedd, porwyr, storiwyr a haneswyr

Ymgysylltu â'r Gymuned: Gan weithio gyda'r elusen iechyd meddwl MIND, mynd â grwpiau am dro o gwmpas y rhostiroedd

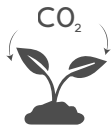
Ymgysylltu â'r Gymuned: Defnyddio dulliau o esbonio Mynediad Agored yn well, er mwyn annog pobl i ddefnyddio'r tir mewn ffordd gyfrifol

Adfer Cynefinoedd: Creu mosäig o gynefinoedd grug, ffridd, pyllau a phantiau er mwyn gwella cadernid ledled y rhostir

Adfer Cynefinoedd: Cylchdroadau torri a llosgi sensitif er mwyn helpu i adfywio grug, lleihau'r rhedyn sy'n tyfu a lleihau'r risg o dân

Trosglwyddo Gwybodaeth ac Arloesi: Wedi rhoi cynllun diogelu rhydwy'r ar waith ac wedi dechrau cyfrif adar yn dymhorol er mwyn mesur bioamrywiaeth, monitro llwyddiant a rhannu arferion gorau

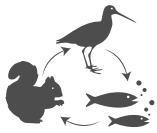
Ymgysylltu â'r Gymuned: Cynnal gweithgareddau hamdden a rhaglen o sgysiau er mwyn addysgu grwpiau gwahanol o ddefnyddwyr tir

Dal a Storio Carbon – wedi'i ategu gan y gwaith o adfer rhosydd, rhaglen rheoli rhedyn, creu pyllau a phantiau a merlod yn pori mewn ffordd gynaliadwy.

Addasu i'r Newid yn yr Hinsawdd – wedi'i ategu gan y gwaith o adfer rhosydd yr ucheldir, rhaglen rheoli rhedyn, creu pyllau a phantiau a merlod yn pori mewn ffordd gynaliadwy.

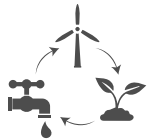
Cynyddu Bioamrywiaeth – wedi'i ategu gan y gwaith o adfer rhosydd yr ucheldir, rhaglen rheoli rhedyn, creu pyllau a phantiau, merlod yn pori mewn ffordd gynaliadwy, creu mosäig o rug, cylchdroadau torri a llosgi a chynllun diogelu rhydwy er mwyn monitro'r amrywiaeth.

Cadernid Ecosystemau – wedi'i ategu gan y gwaith o adfer rhosydd yr ucheldir, rhaglen rheoli rhedyn, creu pyllau a phantiau, merlod yn pori mewn ffordd gynaliadwy, creu mosäig o rug, cylchdroadau torri a llosgi a chynllun diogelu rhydwy.

Lleihau Perygl Llifogydd – wedi'i ategu gan weithgarwch rheoli perygl llifogydd naturiol, creu pyllau a phantiau ac arafu'r llif.

Ansawdd Pridd, Aer a Dŵr – wedi'i ategu gan y gwaith o adfer rhosydd yr ucheldir, pori mewn ffordd gynaliadwy a chreu pyllau a phantiau.

Iechyd a Llesiant – wedi'i ategu gan gyrsiau hyfforddi, rhaglenni addysgol, cydweithio ag elusennau iechyd meddwl, defnyddio dulliau o esbonio mynediad agored, cynnal gweithgareddau hamdden a rhaglen i addysgu grwpiau o ddefnyddwyr tir.

Cydluniant Cymunedol – wedi'i ategu gan y gwaith o adfer rhosydd yr ucheldir, cyflogi wardeniaid, cyrsiau hyfforddi, cyfrif adar yn dymhorol, rhaglenni addysgol, cydweithio ag elusennau iechyd meddwl, defnyddio dulliau o esbonio mynediad agored, cynnal gweithgareddau hamdden a rhaglen i addysgu grwpiau o ddefnyddwyr tir.

Sgiliau Gwledig a Threftadaeth – wedi'i ategu gan y gwaith o adfer rhosydd yr ucheldir, cyflogi wardeniaid, cyrsiau hyfforddi, ymgysylltu â rhanddeiliaid lleol, rhaglenni addysgol a chynnal gweithgareddau hamdden.

Datblygu Sgiliau, Gallu ac Arbenigedd – wedi'i ategu gan gyflogi wardeniaid, cyrsiau hyfforddi, ymgysylltu â rhanddeiliaid lleol, rhaglenni addysgol, defnyddio dulliau o esbonio mynediad agored a chynnal rhaglen i addysgu grwpiau o ddefnyddwyr tir.

Cymryd Rhan – Os hoffech gymryd rhan ym Mhartneriaeth Rhostiroedd Powys neu os oes gennych unrhyw syniadau i'w cyfrannu, cysylltwch â Catherine ar urmyc.sdnalroomsywop@tcatnoc

 [www.https://powysmoorlands.cymru/](https://powysmoorlands.cymru/)

 @powysmoorlands

Golygfa Gwydyr: Pobl a Choedwig

Sefydliad arweiniol: Golygfa Gwydyr

E-bost: rogerd@golygfa-gwydyr.org

Dyfarniad Grant: £232,478

Lleoliad: Conwy

Menter gymdeithasol yn Llanrwst yw Golygfa Gwydyr. Mae'n sefydliad di-elw sy'n cael ei arwain gan y gymuned. Yng nghyd-destun y gymuned leol a'r lle, ei nod yw gwella cydnherthedd cymdeithasol, amgylcheddol ac economaidd a darparu cyfleoedd ar gyfer twf personol a chysylltiadau cymunedol bywiog.

Mae'r prosiect wedi adfer, datblygu a rheoli arboretwm 3 hectar ac wedi rheoli llain 11 hectar o blanhigfa conwydd ungnwd (Caerdroia) yn gynaliadwy gan sicrhau manteision lluosog i'r amgylchedd a'r gymuned leol. Mae'r prosiect yn un sy'n canolbwyntio ar y gymuned ac sy'n gobeithio adeiladu ar y sgiliau, y datblygiadau a'r gwaith meithrin gallu a ddechreuwyd ac a gyflawnwyd o dan y Gronfa Natur. Wrth galon y prosiect mae rheoli a defnyddio adnoddau tir i wella bioamrywiaeth, creu cadernid ein hecosystemau tra'n gwella cyfleusterau hamdden, mynediad, ac adeiladu cymunedau â gwell llesiant ac ymdeimlad o le.

Mae'r angen am y prosiect yn deillio o orlifdir eang Dyffryn Conwy. Mae'n gallu ymdopi â chynnydd yn y llif gan mwyaf, ond ar adegau o law trwm iawn, gall dŵr ffo o ogledd-ddwyrain Coedwig Gwydyr gronni ar orlifdir afon Conwy rhwng yr afon a ffordd y B5106 gan gyfrannu at fwy o achosion o lifogydd yn yr ardal hon o Ddyffryn Conwy.

Bydd y prosiect yn defnyddio atebion arloesol i arafu llif y dŵr o'r goedwig drwy ddefnyddio mesurau rheoli perygl llifogydd naturiol fel argaeau malurion pren. Llwyddiant fydd lleihau faint o ddŵr sy'n cyrraedd llawr y dyffryn dros gyfnod penodol o amser. Bydd y prosiect yn ceisio defnyddio adnoddau naturiol y goedwig, coed wedi'u cwmpo a thocion, a dylunio a chreu ardaloedd ar gyfer cronni dŵr.

Nod y prosiect SMS yw cynyddu bioamrywiaeth y safle drwy reoli'r coetir gan ganolbwyntio mwy ar amwynder a bioamrywiaeth yn hytrach na chynhyrchu coed. Bydd hyn yn creu cyfleuster cymunedol/twristiaeth gwerthfawr sy'n darparu adnoddau ar gyfer llesiant ac elw economaidd i'r gymuned.

Canlyniadau cymunedol, iechyd a llesiant disgwylidig y prosiect yw; cynyddu cyfranogiad unigolion a'r gymuned mewn prosiectau drwy fynd i'r afael â rhwystrau i gyfranogi, hyrwyddo a datblygu sgiliau yn y gymuned, cefnogi cynhwysiant cymdeithasol, darparu cyfleoedd i hyrwyddo llesiant unigolion a'r gymuned, darparu cyfleoedd ar gyfer gwirfoddoli a hyfforddi, hyrwyddo egwyddorion Coedwigaeth Gymdeithasol yng Nghymru.

Bydd Gwyddor Dinasyddion yn cael ei defnyddio hefyd i annog ysgolion a grwpiau cymunedol lleol i gymryd rhan mewn monitro llifoedd a glawiad i bennu effeithlonrwydd y mesurau rheoli perygl llifogydd naturiol ac i ddarparu tystiolaeth ar gyfer prosiectau'r dyfodol.

Rheoli a Phlannu Coetir: Adfer a rheoli tir ar ddau safle er mwyn gwella bioamrywiaeth

Rhaglenni Gwirfoddoli: Rhaglen wirfoddoli sy'n cynnwys gweithgareddau gwaith coed gwyrdd a chysiau hyfforddi achrededig

Hyfforddiant a Chreu Swyddi: Rhedeg clwb swyddi a darparu cysiau hyfforddi i wella sgiliau a chefnogi'r gymuned leol

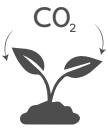
Diogelu rhag Rhywogaethau Ymledol: Gwaredu rhywogaethau ymledol yn nalgylch afon Conwy

Ymgysylltu â'r Gymuned: Cynnal rhaglenni hamdden a defnyddio gwyddoniaeth dinasyddion i fonitro llifau a glawiad

Rheoli Perygl Llifogydd Naturiol: Gweithgarwch rheoli perygl llifogydd naturiol gan gynnwys argaeau malurion pren

Rheoli a Phlannu Coetir: Rheoli coetiroedd cymunedol a gwasanaeth tanwydd coed

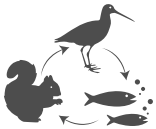

Dal a Storio Carbon – wedi'i ategu gan y gwaith o adfer coetiroedd, rheoli perygl llifogydd naturiol a rheoli coetiroedd cymunedol.

Addasu i'r Newid yn yr Hinsawdd – wedi'i ategu gan y gwaith o adfer coetiroedd, gwyddoniaeth dinasyddion i fonitro glawiad, gweithgarwch rheoli perygl llifogydd naturiol a rheoli coetiroedd cymunedol.

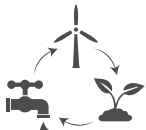
Cynyddu Bioamrywiaeth – wedi'i ategu gan y gwaith o adfer coetiroedd, gwaredu rhywogaethau ymledol, rheoli perygl llifogydd naturiol a rheoli coetiroedd cymunedol.

Cadernid Ecosystemau – wedi'i ategu gan y gwaith o adfer coetiroedd, gwaredu rhywogaethau ymledol, rheoli perygl llifogydd naturiol a rheoli coetiroedd cymunedol.

Lleihau Perygl Llifogydd – wedi'i ategu gan y gwaith o adfer coetiroedd, atebion yn seiliedig ar natur, gwyddoniaeth dinasyddion i fonitro glawiad a gweithgarwch rheoli perygl llifogydd naturiol.

Ansawdd Pridd, Aer a Dŵr – wedi'i ategu gan y gwaith o adfer coetiroedd, gwaredu rhywogaethau ymledol, gwyddoniaeth dinasyddion i fonitro glawiad, gweithgarwch rheoli perygl llifogydd naturiol, rheoli coetiroedd cymunedol a gwasanaeth tanwydd coed.

Iechyd a Llesiant – wedi'i ategu gan raglenni gwirfoddoli, cyrsiau hyfforddi, gwyddoniaeth dinasyddion, rhaglenni hamdden a chlwb swyddi.

Cydlyniant Cymunedol – wedi'i ategu gan y gwaith o adfer coetiroedd, rhaglenni gwirfoddoli, cyrsiau hyfforddi, gwyddoniaeth dinasyddion, rhaglenni hamdden a chlwb swyddi.

Sgiliau Gwledig a Threftadaeth – wedi'i ategu gan y gwaith o adfer coetiroedd, rhaglenni gwirfoddoli, cyrsiau hyfforddi, gwyddoniaeth dinasyddion, rhaglenni hamdden, rheoli coetiroedd cymunedol a gwasanaeth tanwydd coed.

Datblygu Sgiliau, Gallu ac Arbenigedd – wedi'i ategu gan raglenni gwirfoddoli, cyrsiau hyfforddi, gwyddoniaeth dinasyddion, chlwb swyddi, rheoli coetiroedd cymunedol a gwasanaeth tanwydd coed.

Cymryd Rhan – Mae'r prosiect wedi'i leoli yng nghefn gwlad Conwy a bydd modd i holl drigolion Conwy gymryd rhan ynddo. Bydd angen pobl i helpu i reoli'r safleoedd hyn a datblygu prosiectau i ddwyn pobl ynghyd a mynd â nhw allan i'r goedwig. Os hoffech helpu, ewch i'r adran wirfoddoli ar eu gwefan.

Tir a Môr Llŷn

Y sefydliad arweiniol:
Cyngor Gwynedd Council

E-bost: arweljones@gwynedd.llyw.cymru

Dyfarniad Grant: £700,000

Lleoliad: Pen Llŷn

Mae'r prosiect cydweithredol hwn dan arweiniad Partneriaeth Tirwedd Llŷn yn dwyn grwpiau statudol, amgylcheddol, economaidd a chymdeithasol ynghyd. Mae'r prosiect yn canolbwyntio ar fynd i'r afael â'r heriau sy'n effeithio ar yr adnoddau naturiol yn yr ardal y mae cymunedau ym Mhen Llŷn yn dibynnu arnynt.

Ystyrir cynefinoedd arfordirol Pen Llŷn yn un o nodweddion eithriadol yr ardal ac mae'r gydnabyddiaeth ryngwladol o'u pwysigrwydd yn cadarnhau hynny. Er gwaethaf hyn, mae'r llain arfordirol wedi dod dan bwysau cynyddol dros y degawdau yn sgil nifer o newidiadau, gan gynnwys gwelliannau amaethyddol, rhoi'r gorau i bori ar dir comin, pwysau ymwelwyr a ffactorau amgylcheddol gan gynnwys y newid yn yr hinsawdd.

Mae prosiect Tir a Môr Llŷn wedi gwrthweithio yn erbyn rhai o'r bygythiadau hyn ac wedi datblygu a chyflawni camau gweithredu wedi'u targedu i gynnal ac ehangu llain barhaus helaeth o gynefinoedd amrywiol o amgylch yr arfordir. Bydd hyn yn darparu adnodd amhrisiadwy a fydd yn helpu i ddiogelu'r amgylcheddau morol a daearol yn ogystal â datblygu adnodd economaidd a chymdeithasol sylweddol o'i gysylltu â datblygiad Llwybr Arfordir Cymru.

Mae'r bartneriaeth wedi datblygu dull cydweithio a chydweithredol ar lefel leol, gan alluogi pawb dan sylw i ymgysylltu, datblygu a gweithredu cynlluniau gwaith ymarferol. Bydd amser yn cael ei dreulio ar ymgysylltu â'r gymuned ehangach drwy gynnal digwyddiadau lleol ac ymgysylltu ag ysgolion lleol i godi ymwybyddiaeth o fanteision y gwaith.

Bydd y Prosiect yn archwilio'r cysyniad o 'dalw am ganlyniadau' hefyd gyda chymorth tri ffermwr sy'n denantiaid yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol. Y nod yw creu model ac annog y gymuned ehangach i dreialu a rhedeg y dull newydd.

Mae'r prosiect yn treialu ymyriadau gwahanol, gan gyflwyno'r achos dros gymryd camau strategol pellach i ddiogelu, adfer a chysylltu'r cynefin agored i niwed hwn mewn partneriaeth â thirfeddianwyr a phorwyr yn y dyfodol.

'Talu am ganlyniadau' gyda chymorth tair o ffermydd yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol. Y nod yw creu model ac annog y gymuned ehangach i dreialu a rhedeg y dull newydd. Y gobaith yw y bydd hyn yn arwain at weithredu cynllun amaeth-amgylcheddol fferm gyfan sy'n seiliedig ar ganlyniadau sy'n gwobrwyo ffermwyr am gyflwyno manteision amgylcheddol.

Grymuso ffermwyr i ddatblygu, gweithredu a hunan-fonitro eu gweithredoedd i gyflawni amcanion economaidd, amgylcheddol a chymdeithasol ar eu ffermydd. Gweithredu modelau cyflawni aml-asantiaeth i wella ansawdd dŵr ar ddalgylchoedd afonydd sy'n dod â manteision ehangach i'r amgylchedd morol.

Rhannu'r gwersi a ddysgir o'r prosiect i amrywiaeth eang o randdeiliaid gan ddefnyddio dulliau traddodiadol a digidol.

Adfer Cynefinoedd: Cynnal ac ehangu llain barhaus o gynefin amrywiol ar hyd Penrhyn Llŷn, gan greu coridorau cysylltedd sy'n cysylltu â llwybr arfordir Cymru

Diogelu rhag Rhywogaethau Ymledol: Datblygu arferion da ym maes rheoli dalgylchoedd a rheoli rhywogaethau ymledol

Ymgysylltu â'r Gymuned: Cynnal digwyddiadau lleol ac annog ysgolion lleol i gymryd rhan mewn digwyddiadau gan y gymuned leol i lanhau traethau

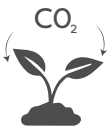
Rheoli Parthau Arfordirol: Datblygu cadernid a chysylltedd ar hyd y forlin drwy weithio'n agos gyda ffermwyr a thirfeddianwyr a rhoi dulliau o adfer cynefinoedd amrywiol ar waith

Pori Cynaliadwy: Rheoli tir yn effeithiol drwy sicrhau bod gwartheg a merlod yn pori mewn ffordd gynaliadwy lle bynnag y bo'n bosibl

Meithrin cydweithrediadau a phartneriaethau: Meithrin cydberthynas waith gryfach rhwng ffermwyr ac arbenigwyr er mwyn gwella ansawdd pridd, aer a dŵr

Trosglwyddo Gwybodaeth ac Arloesi: Datblygu'r treial ffermio Talu am Ganlyniadau cyntaf yng Nghymru a'i roi ar waith, gweithio gyda ffermwyr i ddatblygu camau gweithredu i gyflawni amcanion economaidd, amgylcheddol a chymdeithasol ar eu ffermydd, eu gweithredu a'u hunanfonitro

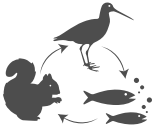
Rhaglenni Addysgol: Datblygu adnoddau addysgol newydd â phartneriaid y prosiect er mwyn rhannu gwell dealltwriaeth o'r cysylltedd rhwng yr amgylcheddau daearol a morol

Dal a Storio Carbon – wedi'i ategu gan y gwaith o gynnal cynefin amrywiol, datblygu coridorau cysylltedd ar hyd y forlin, pori mewn ffordd gynaliadwy a meithrin cydberthnasau rhwng ffermwyr ac arbenigwyr er mwyn gwella ansawdd pridd, aer a dŵr.

Addasu i'r Newid yn yr Hinsawdd – wedi'i ategu gan y gwaith o gynnal cynefin amrywiol, datblygu coridorau cysylltedd ar hyd y forlin, pori mewn ffordd gynaliadwy, datblygu treial ffermio Talu am Ganlyniadau a datblygu adnoddau addysgol er mwyn gwella dealltwriaeth o'r rhyng-gysylltedd rhwng amgylcheddau daearol a morol.

Cynyddu Bioamrywiaeth – wedi'i ategu gan y gwaith o gynnal cynefin amrywiol, rheoli rhywogaethau ymledol, datblygu coridorau cysylltedd ar hyd y forlin, pori mewn ffordd gynaliadwy a chreu adnoddau addysgol er mwyn gwella dealltwriaeth o'r rhyng-gysylltedd rhwng amgylcheddau daearol a morol.

Cadernid Ecosystemau – wedi'i ategu gan y gwaith o gynnal cynefin amrywiol, rheoli rhywogaethau ymledol, annog ysgolion lleol i gymryd rhan mewn gweithgarwch glanhau traethau, datblygu coridorau cysylltedd ar hyd y forlin a chreu adnoddau addysgol er mwyn gwella dealltwriaeth o'r rhyng-gysylltedd rhwng amgylcheddau daearol a morol.

Ansawdd Pridd, Aer a Dŵr – wedi'i ategu gan y gwaith o gynnal cynefin amrywiol, gweithgarwch glanhau traethau a meithrin cydberthnasau rhwng ffermwyr ac arbenigwyr er mwyn gwella ansawdd pridd, aer a dŵr.

Iechyd a Llesiant – wedi'i ategu gan y gwaith o gynnal cynefin amrywiol ar hyd llwybr arfordir Cymru a chreu adnoddau addysgol er mwyn gwella dealltwriaeth o'r rhyng-gysylltedd rhwng amgylcheddau daearol a morol.

Cydlyniant Cymunedol – wedi'i ategu gan y gwaith o gynnal cynefin amrywiol, cynnal digwyddiadau lleol, annog ysgolion lleol i gymryd rhan mewn gweithgarwch glanhau traethau, meithrin cydberthnasau rhwng ffermwyr ac arbenigwyr a chreu adnoddau addysgol.

Sgiliau Gwledig a Threftadaeth – wedi'i ategu gan y gwaith o annog ysgolion lleol i gymryd rhan mewn gweithgarwch glanhau traethau, gweithio gyda ffermwyr a thirfeddianwyr i ddatblygu coridorau cysylltedd ar hyd y forlin ac annog technegau ffermio hanesyddol.

Datblygu Sgiliau, Gallu ac Arbenigedd – wedi'i ategu gan y gwaith o reoli rhywogaethau ymledol, annog ysgolion lleol i gymryd rhan mewn gweithgarwch glanhau traethau, datblygu treial ffermio Talu am Ganlyniadau a chreu adnoddau addysgol er mwyn gwella dealltwriaeth o'r rhyng-gysylltedd rhwng amgylcheddau daearol a morol.

Cymryd Rhan – Os hoffech ddysgu mwy neu gymryd rhan yng ngwaith Partneriaeth Tirwedd Llŷn, mae rhagor o wybodaeth ar gael yn:

Lles Ein Hafonydd: Atebion sy'n Seiliedig ar Natur yn Nalgylch Glannau Dyfrdwy

Sefydliad arweiniol:

Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru

Ebost: helen.carter-emsell@northwaleswildlifetrust.org.uk

Dyfarniad Grant: £700,000

Lleoliad: Dalgylch afon Dyfrdwy yng Ngogledd Cymru

Mae Prosiect Lles Ein Hafonydd, sy'n rhan o strategaeth Tirwedd Fyw Ymddiriedolaethau Natur Gogledd Cymru, yn dangos sut mae YNGC yn mynd ati i symud pobl sy'n cydweithio er lles bywyd gwyllt. Roedd y prosiect yn canolbwyntio ar iechyd a lles Gwarcheidwaid Afonydd Gwirfoddol ac yn mynd i'r afael ar yr un pryd â rhywogaethau estron goresgynnol (INNS) er mwyn rheoli Dalgylch afon Dyfrdwy mewn ffordd gynaliadwy.

Mae'r prosiect yn canolbwyntio ar reoli, gwaredu ac atal INNS rhag lledaenu yn y dalgylch mawr hwn. Mae dalgylch afon Dyfrdwy yn 110km o hyd ac mae'n cynnwys Afonydd Dyfrdwy, Alyn, Alwen, Clywedog, Ceiriog, Wych a Tryweryn a Llyn Tegid, Llyn Brenig, Llyn Celyn a Chronfa Ddŵr Alwen. Mae cryn dipyn o ardaloedd dynodedig yn y dalgylch, Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol, safle RAMSAR, tair Gwarchodfa Natur Genedlaethol, tair Ardal Cadwraeth

Arbennig a thair ar ddeg ar hugain o Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig. Mae'r ardal hefyd yn enwog am ei thirnodau, yn ogystal â'i manau pysgota a chanŵio ardderchog, ac mae pob un ohonynt yn denu ymwelwyr o bedwar ban byd.

Cydnabuwyd mai INNS yw un o'r prif fygythiadau i fioamrywiaeth. Maent yn gallu:

- Cystadlu â rhywogaethau brodorol am ofod, golau, dŵr a bwyd
- Gwneud ein hamgylcheddau'n fwy agored i ragor o rywogaethau goresgynnol
- Lleihau ein gallu i ddefnyddio a mwynhau cyrff dŵr ar gyfer chwaraeon a hamdden
- Cael effaith negyddol ar dwristiaeth a'r economi leol
- Arafu llif afonydd a chynyddu'r perygl o lifogydd a difrod i seilwaith.

Bu'r prosiect yn cydweithio â sawl grŵp gweithredu ac mae wedi datblygu Rhwydwaith Gwarcheidwaid Afonydd; grŵp o wirfoddolwyr ymroddedig sy'n cyfarfod yn rheolaidd i ymgymryd ag amrywiaeth eang o weithgareddau, gan gynnwys gwaith arolygu hanfodol ar hyd afon Dyfrdwy a'i hisafonydd. Maent yn casglu data fel y bo modd ymyrryd yn strategol yn y ffordd fwyaf effeithiol. Mae INNS yn cael eu gwaredu ar raddfa fawr gan y prosiect, ac mae'n clirio ardaloedd mawr o rywogaethau goresgynol fel Jac y Neidiwr a Clymog Japan.

© YNGC

Ochr yn ochr â'r gwaith hwn sy'n cael ei wneud ar raddfa fawr i reoli INNS, mae cyfleoedd i aelodau'r cymunedau lleol, drwy'r rhwydwaith gwirfoddolwyr, gymryd rhan mewn sesiynau ymwybyddiaeth ofalgar, sgiliau byw'n wyllt a gweithgareddau awyr agored er mwyn hyrwyddo'u lles drwy ddod i gysylltiad â natur.

Mae cyllid y prosiect yn rhoi cyfle i wirfoddolwyr fanteisio ar hyfforddiant achrededig a heb ei achredu. Mae'r prosiect yn cynnal sesiynau gwirfoddoli rheolaidd mewn sgiliau traddodiadol fel bondocio, pladuro, defnyddio offer, ac iechyd a diogelwch, ochr yn ochr â meithrin sgiliau arolygu, monitro a chasglu data, er mwyn gwella rhagolygon gyrfa a helpu i feithrin gallu a sgiliau yn y gymuned.

Rhaglenni Gwirfoddoli: mae'r fenter Gwarcheidwaid Afonydd Gwirfoddol yn dod â dros 50 o unigolion ynghyd i gynnal arolygon ac i gael gwared ar INNS, ac mae sesiynau'n cael eu cynnal bob wythnos ar iechyd a lles, sgiliau traddodiadol fel bondocio, gwneud clwydi cyll, defnyddio a gofalu am offer, a chynnu tanau.

Meithrin Cydweithrediad a Phartneriaethau: Cyfarfodydd gyda mwy na 15 o sefydliadau eraill i rannu gwybodaeth am y gwaith y mae YNGC yn ei wneud ar y prosiect, i gydweithio a chyflwyno sesiynau a digwyddiadau ar y cyd, i recriwtio gwirfoddolwyr a rhannu syniadau/ffyrdd o weithio.

Trosglwyddo Gwybodaeth ac Arloesi: roedd dros 300 o randdeiliaid yn gysylltiedig â'r prosiect, gan rannu arferion gorau a llwyddiant.

Hyfforddi a Chreu Swyddi: mae 238 o ddiwrnodau hyfforddi wedi'u darparu gan y prosiect ac mae mwy wedi'u trefnu.

Rhaglenni Addysgol: mae 30 o unigolion wedi ennill cymhwyster drwy fod yn rhan o'r prosiect.

Mwy o Fynediad i Fannau Awyr Agored: 200 diwrnod o weithgareddau a galluogi pobl i fwynhau natur a defnyddio adnoddau naturiol er lles eu hiechyd.

Diogelu rhag Rhywogaethau Goresgynnol: ymyriadau ar raddfa fawr ar draws y dalgylch. Mae gwarcheidwaid afonydd yn cynnal arolygon er mwyn dod o hyd i INNS ar hyd afon Dyfrdwy ac mae'r data hynny'n golygu bod modd gweithio mewn ffordd strategol wedi'i thargedu i waredu ac atal INNS ar fwy na 30 o safleoedd.

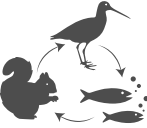
Rheoli a Phlannu Coetiroedd: plannwyd tua 100 o goed.

Diogelu rhag Rhywogaethau Goresgynnol: cyflwynwyd 5 o Baneli Bioddiogelwch er mwyn rhoi gwybodaeth i'r cyhoedd am INNS a sut i ddiogelu'n hecosystemau rhagddynt.

Adfer Cynefnedd: yn y manau lle mae INNS wedi cael eu rheoli, mae gwaith monitro wedi dangos bod rhywogaethau wedi'u hadfer; mae rhywogaethau brodorol fel Erwain, Blodau Ymenyn, Llygaid y Dydd, Dant y Llew, i gyd bellach yn gallu tyfu yn yr ardaloedd hynny, gan greu ecosystem fwy cydnerth.

Ymaddasu i'r Newid yn yr Hinsawdd: fe'i cefnogwyd gan waith i Ddiogelu rhag Rhywogaethau Goresgynnol, drwy ymyriadau ar raddfa fawr ar draws y dalgylch, drwy waredu ac atal INNS mewn ffordd strategol ac effeithiol wedi'i thargedu ar fwy na 30 o safleoedd.

Bioamrywiaeth Gwell: fe'i cefnogwyd gan waith i Adfer Cynefinoedd. Yn y mannau lle mae INNS wedi cael eu rheoli, mae gwaith monitro wedi dangos bod rhywogaethau brodorol, fel Erwain, Blodau Ymenyn, Llygaid y Dydd, Dant y Llew, wedi cael eu hadfer a'u bod i gyd bellach yn gallu tyfu yn yr ardaloedd hynny, gan greu ecosystem fwy cydnerth.

Cydnerthedd Ecosystemau: fe'i cefnogwyd gan waith i Adfer Cynefinoedd. Yn y mannau lle mae INNS wedi cael eu rheoli, mae gwaith monitro gofalus wedi dangos bod rhywogaethau brodorol wedi cael eu hadfer. Plannwyd tua 100 o goed ac aed ati mewn ffordd strategol ac effeithiol wedi'i thargedu i waredu ac atal INNS ar fwy na 30 o safleoedd.

Iechyd a Lles: fe'u cefnogwyd gan Raglenni Gwirfoddoli sy'n dod â thros 50 o unigolion ynghyd i gael gwared ar INNS a chynnal arolygon arnynt, a chan sesiynau wythnosol ar iechyd a lles, a sgiliau traddodiadol fel bondocio, gwneud clwydi cyll, defnyddio a gofalu am offer, a chynnu tanau.

Cydlyniant Cymunedol: fe'i cefnogwyd gan waith i Feithrin Cydweithrediad a Phartneriaethau gyda mwy na 15 o sefydliadau er mwyn rhannu gwybodaeth am y gwaith y mae YNGC yn ei wneud ar y prosiect, er mwyn cydweithio, cyflwyno sesiynau a digwyddiadau ar y cyd, recriwtio gwirfoddolwyr a rhannu syniadau/ffyrdd o weithio ledled y gymuned ehangach.

Datblygu Sgiliau, Gallu ac Arbenigedd: fe'i cefnogwyd gan waith ar Drosglwyddo Gwybodaeth ac Arloesi. Bu dros 300 o randdeiliaid yn gysylltiedig â'r prosiect, gan rannu arferion gorau a llwyddiant. Darparwyd 238 o ddiwrnodau hyfforddi drwy gyfrwng y prosiect ac mae mwy ar y gweill. Rhaglenni Addysgol lle'r enillodd 30 o unigolion gymhwyster ar gyfer y gweithle drwy fod yn rhan o'r prosiect.

Iechyd a Lles: fe'u cefnogwyd gan waith i greu Mwy o Fynediad i Fannau Awyr Agored. Darparwyd 200 o ddiwrnodau o weithgareddau a chyfleoedd i bobl fwynhau natur a defnyddio adnoddau naturiol er lles eu hiechyd.

Datblygu Gallu Dalgylchoedd i Wrthsefyll Newidiadau (BRICs)

Sefydliad arweiniol:
PLANED

Ebost: paul.renfro@
pembrokeshirecoastalforum.org.uk

Dyfarniad grant: £609,549

Lleoliad: Sir Benfro

Prosiect, dan arweiniad PLANED, i weithredu ar y cyd ar raddfa'r dirwedd gyfan, gan weithio mewn partneriaeth â Cyfoeth Naturiol Cymru a Dŵr Cymru i ddwyn ynghyd ffermwyr, diwydiannau, cadwyni cyflenwi, sefydliadau amgylcheddol a chymunedau lleol er mwyn "Datblygu Gallu Dalgylchoedd i Wrthsefyll Newidiadau" (BRICs).

Mae BRICs yn brosiect ymchwil sy'n mabwysiadu dull arloesol o reoli adnoddau naturiol yn yr ardal, er budd cymunedau a busnesau'r ardal. Bydd hefyd yn cyfrannu at ddatblygiad economaidd cynaliadwy yn yr ardal drwy ganiatáu i fusnesau dyfu gan leihau, ar yr un pryd, lefel gyffredinol y maethynnau sy'n mynd i Ddalgylch Aberdaugleddau a Chleddau.

Bydd PLANED yn gweithio gyda ffermydd uwchben cronfa ddŵr Llys-y-frân, Pont Pelcomb a Chors Winterton, gan edrych ar y dalgylch yn ei gyfanrwydd er mwyn galluogi'r prosiect i nodi lle y gellir rhoi'r mesurau strategol gorau posibl ar waith i wella iechyd y pridd ac ansawdd y dŵr. Ymhlith y mesurau hynny, sy'n rhai wedi'u targedu, mae mapio maethynnau yn y pridd, dulliau ac ymyriadau arloesol, ffermio manwl-gywir a chreu gwlyptiroedd integredig, sydd oll yn anelu at adeiladu ecosystemau cydnerth drwy leihau llygredd amaethyddol.

Mae'r prosiect yn cynnig cyngor, arweiniad a chymorth arbenigol i ffermwyr, gan gynnwys cynlluniau cyngori sy'n canolbwyntio ar faethynnau, ac mae'n helpu i sicrhau cyllid ar gyfer mapio maethynnau yn y pridd mewn modd sydd wedi'i dargedu, ffermio manwl-gywir a, lle bo'n berthnasol, creu gwlyptiroedd fferm.

Mae'r prosiect yn gweithio'n agos gyda'i bartneriaid, Dŵr Cymru, sy'n chwarae rhan weithredol yn y gwaith. Mae'r arian cyfatebol a ddarperir gan Dŵr Cymru yn cael ei ddefnyddio i fonitro a rhannu data am ansawdd dŵr o is-ddalgylchoedd Pelcomb Brook a Llys-y-frân, sy'n helpu i lywio'r prosiect.

Mae'r prosiect yn edrych ar y posibilrwydd o gyfleoedd buddsoddi yn Sir Benfro yn y dyfodol drwy ddatblygu fframwaith ar gyfer creu menter a fydd yn gallu rhedeg cynllun masnachu yn seiliedig ar faethynnau. Gallai cynllun o'r fath dalu rheolwyr tir am gymryd camau y tu hwnt i'r gofynion rheoliadol a fydd o fudd i'r amgylchedd naturiol er mwyn sicrhau datblygu economaidd cynaliadwy a chyfleoedd buddsoddi yn yr ardal yn y dyfodol.

Bydd y mesurau hefyd yn galluogi ffermwyr i fod yn barod am dywydd eithafol a pherygl llyfogydd, gan liniaru effeithiau'r newid yn yr hinsawdd. Ar yr un pryd, byddant yn caniatáu twf gwyrdd a chyfleoedd i gysylltu cynefinoedd, gan wella bioamrywiaeth.

Bydd Fforwm Arfordir Sir Benfro yn arddangos manteision y camau a gymerir ar y ffermydd peilot, gan edrych ar y budd economaidd a chyfleoedd buddsoddi i ffermwyr yr ardal yn y dyfodol. Pe byddai Dyfrffordd Aberdaugleddau yn lanach, gallai gwerth hynny i fuddsoddwyr diwydiannol yn y dyfodol baratoi'r ffordd ar gyfer cynllun masnachu maethynnau, gan dalu ffermwyr a rheolwyr tir i greu dŵr glanach. Byddai hynny'n caniatáu datblygu masnachol yn y dyfodol ac yn gwrthdroi dirywiad amgylcheddol.

Dywedodd Ged Davies, Cydlynnydd BRICs PLANED: "Gyda'r holl ansicrwydd sy'n wynebu ffermio a'r pwysau ar yr amgylchedd, ni ellid bod wedi amseru'r prosiect hwn yn well. Bydd y prosiect yn helpu i wella gallu ffermydd i wrthsefyll y newid yn yr hinsawdd, gan wella perfformiad ffermydd yn economaidd ac yn amgylcheddol".

Dywedodd Paul Renfro o Fforwm Arfordir Sir Benfro: "Yn ogystal a'r gwelliannau ar lawr gwlad a fydd yn cael eu gwneud i ansawdd y dŵr yn ystod y prosiect hwn, mae'n bwysig bod fframwaith neu broses yn cael ei sefydlu a fydd yn caniatáu incwm newydd i berchenogion tir, a fydd yn dod â swyddi a thwf i Sir Benfro, ac a fydd o fudd i'r amgylchedd ar yr un pryd".

Nod y partneriaid yw gwneud arferion gorau yn rhai cyffredin, gan ddangos sut y gall cydweithio fod o fudd i fusnesau fferm a chymunedau a helpu i sicrhau cynaliadwyedd hirdymor i'r ardal.

Lleihau Llygredd Amaethyddol: dros 20 o ffermydd wedi cymryd rhan ac wedi cael cynlluniau cadernid ffermydd gyda 880ha o bridd yn cael ei samplu a'i fapio gan ddefnyddio offer sganio dargludedd trydan. Mae cynllun peilot i greu gwlyptir wedi'i gwblhau bellach yn Llys-y-frân ac mae'r astudiaeth ddichonoldeb yn parhau, gan gefnogi ymchwil i'w effeithiolrwydd.

Hyfforddiant a Chreu Swyddi: dros 60 wedi cymryd rhan ar draws y dalgylch, gan fynd i ddigwyddiadau ymwybyddiaeth a hyfforddiant ar iechyd pridd ac ansawdd dŵr ac ar storio a gwaredu slyri yn ddiogel.

Meithrin cydweithrediadau a phartneriaethau: sawl digwyddiad ar gyfer rhanddeiliaid er mwyn rhoi gwybodaeth i fusnesau fferm yn yr ardal, a grŵp llywio wedi'i sefydlu.

Hyfforddiant a Chreu Swyddi: tair swydd wedi'i chreu.

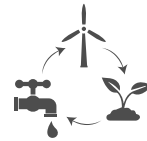
Trosglwyddo Gwybodaeth ac Arloesi (KT&I): datblygu fframwaith ar gyfer creu menter a fydd yn gallu rhedeg cynllun masnachu yn seiliedig ar faethynnau. Gallai cynllun o'r fath dalu rheolwyr tir am gymryd camau y tu hwnt i'r gofynion rheoliadol a fydd o fudd i'r amgylchedd naturiol er mwyn sicrhau datblygu economaidd cynaliadwy a chyfleoedd buddsoddi yn yr ardal yn y dyfodol.

Ymaddasu i'r Newid yn yr Hinsawdd: fe'i cefnogwyd drwy fapio maethynnau yn y pridd mewn modd wedi'i dargedu, drwy ffermio manwl-gywir a, lle bo'n berthnasol, drwy greu gwlyptiroedd ar ffermydd.

Cydnherthedd Ecosystemau: fe'i cefnogwyd drwy roi mesurau wedi'u targedu ar waith, gan gynnwys mapio maethynnau yn y pridd, dulliau ac ymyriadau arloesol, ffermio manwl-gywir a chreu gwlyptiroedd integredig.

Ansawdd y pridd, y dŵr a'r aer: fe'i cefnogwyd drwy roi mesurau wedi'u targedu ar waith, gan gynnwys mapio maethynnau yn y pridd, dulliau ac ymyriadau arloesol, ffermio manwl-gywir a chreu gwlyptiroedd integredig.

Datblygu Gallu ac Arbenigedd Sgiliau: fe'i cefnogwyd gan y camau a gymerwyd ar y ffermydd peilot, lle'r aed ati i edrych ar y budd economaidd a chyfleoedd buddsoddi i ffermwyr yr ardal yn y dyfodol drwy gynllun masnachu maethynnau, gan dalu ffermwyr a rheolwyr tir i greu dŵr glanach, a fyddai'n caniatáu datblygu masnachol yn y dyfodol ac yn gwrthdroi dirywiad amgylcheddol.

Cymerwch ran – Os hoffech ddysgu mwy neu gymryd rhan yn y gwaith sy'n cael ei wneud gan BRICS, gallwch ddod o hyd i ragor o wybodaeth yma: